

VII

ПРИМЕНА КРЕЧНИХ МАТЕРИЈАЛА И БАКТЕРИЗАЦИЈЕ У УНАПРЕЂЕЊУ ПРОИЗВОДЊЕ КВАЛИТЕТНЕ СТОЧНЕ ХРАНЕ НА КИСЕЛИМ ЗЕМЉИШТИМА

Извод: Прогресивно смањење рН вредности земљишта, као последица индустријских загађења и агротехничких мера, постаје све већи проблем у многим крајевима света. Луцерка (*Medicago sativa*), једна од најзначајнијих крмних биљака из групе вишегодишњих легуминоза, позната је као биљка веома осетљива на киселост земљишта. рН вредност земљишта утиче на све фазе њеног развоја, почев од заснивања, отпорности на болести, приноса и квалитета крме, до отпорности на зиму и животни век луцеришта.

Проблеми у гајењу луцерке на киселим земљиштима могу да се решавају на неколико начина: хемијски- путем додавања калцијума како би се повећала рН вредност земљишта, селекцијом сојева *R. meliloti* толерантних на киселост и селекцијом сорти луцерке, које такође толеришу ниске рН вредности земљишта и висок садржај алуминијума.

Калцизација киселих земљишта при заснивању луцеришта генерално има позитиван утицај на раст, развој и животни век луцерке, а тиме и принос и квалитет суве материје. Позитиван ефекат калцизације често се не уочава у годинама након заснивања, што може бити последица релативно ниских количина кречних материјала и њиховог уношења у оранични слој. То указује на потребу нормирања количине кречних материјала у зависности од рН и типа земљишта, као и с обзиром на развијеност корена луцерке, изналажење економски прихватљивих начина за калцизацију дубљих слојева земљишта. Калцизацију би било оправдано применити када се располаже довољним количинама јефтиног кречног материјала и на земљиштима с изразито ниском рН вредношћу.

Предсетвена инокулација семена луцерке сојевима *Rh. meliloti* толерантним на ниске рН вредности оправдана је у заснивању луцерке на земљиштима која нису екстремно кисела. Позитиван ефекат инокулације семена на принос крме луцерке се на таквим земљиштима запажа и у наредним годинама, што указује на оправданост селекције сојева толерантних на киселост. Пелетирање семена луцерке кречним материјалом, као допунски поступак при инокулацији, такође може позитивно да утиче на успостављање ефикасне симбиозе. На изразито киселим земљиштима сојеви употребљени за инокулацију често испољавају недовољну перзистентност, углавном због слабе компетитивне способности у односу на нативне сојеве, који најчешће имају и мању способност азотофиксације. При примени селекционисаних сојева инокуланата треба имати у виду да је врло често присутна интеракција сорта/сој, односно да постоји специфичност сојева у

